

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliarvm Omnium Generalium Et Provincialium Collectio Regia

Ephesini Concilii Generalis Pars I. Et II. Sub Cælestino papa I. anno
CCCCXXI.

Parisiis, 1644

Ex euangelio secundum Matthaeum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15062

Ex epistola Iudæ.

Εκ τῆς Ἰουδα Ἐπιστολῆς.

Iuda v. 3.

OMNEM sollicitudinem faciens scribendi vobis de communi vestra salute, necesse habui scribere vobis, deprecans supercertari semel tradita sanctis fidei. Subintroierunt enim quidam homines (qui olim prescripti sunt in hoc iudicium) impii, Dei nostri gratiam transferentes in luxuriam, et solum dominatorem, et Dominum nostrum Iesum Christum negantes. Cum incarnationis doctrinam vniuerse admittamus, quomodo qui semel crediderunt, Dominum nostrum Iesum Christum negare dicuntur? Sane si alium Filium Dei Patris Verbum esse dixerimus, alium rursus eum, qui natus est ex muliere; vnum Dominum diserte inficiamur. Vnus enim Dominus Iesus Christus, carne eius secundum dispensatoriam cum Dei Patris Verbo vnionem, ad deitatis gloriam euecta. Vnus proinde est Christus, & Filius: ita enim erit huius vniuersi Dominus.

ΠΑΣΑΝ σουδὴν ποιούμε-
ν τῆς χάριτος ὑμῶν σωτηρίας, ἀνάγκη
ἔχον χάριτα ὑμῶν, παρακαλῶν
ἐπαγωνίζεσθαι τῆ ἀπαξ παραδοθεί-
σῃ τοῖς ἀγίοις πίστι. ὁρῶμεν δὲ οὐκ ἔστιν
ἄλλοις ἀδελφοί, καὶ πάσαις ὁμο-
λογημένοι εἰς τὸ πρῶτον κρίμα, ἀσε-
βεῖς, πλὴν τῆς θεοῦ ἡμῶν χάριτος μετα-
θεθέντες εἰς ἀσέλγητον, καὶ μόνον
θεοτόκῳ καὶ κλέει ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστῶν θεογούμοιοι. καὶ πᾶσα ἕξο-
νήσῃ τῆς ἀπαξ πεπιστωκό-
των κλέει ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῶν
καίτοι παρεδέξαμεθα τῆς ἐναν-
θρωπήσεως λόγον. ἀλλ' εἰ φησὶν, ὅτι
ἕτερος μὲν ὅστιν υἱὸς ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς
λόγος, ἕτερος ἢ καὶ ἰδίῳ ὁ ἐκ ζωαι-
κῶς, ἡρησάμεθα μόνον θεοτόκῳ.
εἰς γὰρ κλέει Ἰησοῦ Χριστῶν, καὶ
ἐνωσιν οἰκονομικῶν, τὸ πρῶτον γέ φη-
μι ὅτι ἐκ θεοῦ λόγον, εἰς πλὴν τῆς θεο-
πότητος δόξαν ἀναφοιτώσης ἀπὸ τῆς
σαρκῶς. εἰς οὐκ ἄρα Χριστῶν καὶ υἱὸς ἔστιν γὰρ οὐ πῶ τῆς ὅλων θεοτότης.

Ex euangelio secundum Matthæum.

Εκ τῆς καὶ Ματθαίου δια-
γελίου.

Quod Christus sit Deus.

Ὁ θεὸς ὁ Χριστός.

Matth. c. 1.
v. 20.

HÆC autem eo cogitante, ecce Angelus Domini apparuit in somnis ei, dicens: Ioseph fili Dauid, noli timere accipere Mariam coniugem tuam: quod enim in ea natum est, de Spiritu sancto est. Pariet autem filium, et vocabis nomen eius Iesum: ipse enim saluum faciet populum suum a peccatis eorum. Duo simul hoc loco ponit, quæ in diuinam tantum naturam

ΤΑΥΤΑ ἢ ἀπὸ ἐνθυμηθέν-
τος, ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου κατὰ
ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ, λέγων Ἰωσήφ
υἱὸς Δαυὶδ, μὴ φοβηθῆς παραλα-
βεῖν Μαριάμ πλὴν ζωαῖκά σου· ὅτι
ἐν αὐτῇ γυναικὶν, ἐκ πνεύματος
ἁγίου. τέξεται δὲ υἱόν, καὶ καλέ-
σθαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ
σώσει τὸ λαὸν αὐτῶν ἀπὸ πάντων τῶν
ἁμαρτιῶν αὐτῶν. ἄλλο καὶ ταῦτο ἔρησι τῶν

ANNO CHRISTI 411

θεοπροπέη, κὶ ἐκ ἀνθεσπεία προέποντα φύσι. τῆ γὰρ τεχθέντος ἐν τῆς Μαριαμ ἰδίον ἔφη λαὸν ᾧ δὲ αὐτῶ σσεωσμένοις κὶ μιλῶ, ὅτι κὶ ἀμδρλεῶν αὐτῶν αὐτὸς ἀπαλλάξῃ. θεοδ δὲ πᾶ πάντα, Ἐ προέποι αὐ αὐτῶ κὶ μόνῳ τῶ ἀπαλλάτῃν ἀμδρλεῶν διωαδται ᾧ ἡμδρτηκότας. θεοδ οὐὲ ἀρα ὅστιν ὁ ἐκ τῆς ἀγίας ᾠρθενου γεγνημηδύ, οὐ κὶ ἰδίος ἐσμεν λαός. κὶ ἀμδρλεῶν δὲ ἡμας ἀπήλαξεν, ὡς ἔχων κὶ τούτου πλῶ ὄξοισίαν.

Τοδ δὲ Ἰησοδ γνηνηθέντος ἐν Βηθλεέμ τῆς Ἰουδαίας. ἐν Βηθλεέμ γε γνηνηται τῆς Ἰουδαίας, ἐκ ρίζης Ἰεσαί. Φησί δὲ περὶ αὐτῶ δι ἑνός ᾠρθενοφνητῶ ὁ θεοδ κὶ πατήρ. κὶ σὺ Βηθλεέμ οἶκος τῶ Εφραθα, μὴ ὀλιγός ἐσ τῆ ἐγὶ ἐν χιλιάσιν Ἰουδα. ἐκ τοδ γὰρ μοι ὄξελῶσται τῆ ἐγὶ εἰς ἀργοντα ἐν τῶ Ἰσραήλ. κὶ αἱ ἐξοδοὶ αὐτῶ ἀπὶ ἀρχῆς ὄξ ἡμερῶν αἰώνος. πῶς οὐὲ ὁ γεγνημηδύς ἐν Βηθλεέμ τῆς Ἰουδαίας ἀπὶ ἀρχῆς αἰώνος τὰς ὄξοδοὶς ἔχων λέγεται, τουτέστι τῆς ὑπαρξέως τῶ ἀρχῆς, κὶ τῶ γνηνηθείς ἐν ἐξάτοις τῶ αἰώνος κειροίς; θεοδ οὐὲ ἀρα Χειρός, κὶ προέπει αὐτῶ τῶ τῶ θεοδ λόγου προεσθύτατον θεοδ γὰρ ἡ δὲ ἡμας σαρκικῶ ὑπομείνας γνηνησιν πλῶ ἐκ ζωακός.

Εγὼ μὲν γὰρ ὑμας ἐν ὕδατι βαπτίξω, φησὶν, εἰς μετανοίαν. ὁ δὲ ὀπίσω μου ἐρχόμενός, ἰχυρότερός μου ὅστιν, οὐ ἐκ εἰμὶ ἰκανός πᾶ ὑποδήματα βασιάσαι. αὐτὸς ὑμας βαπτίξῃ ἐν πνύματι ἀγίῳ κὶ πυρὶ. οὐ τὸ πλύον ἐν τῇ χερί αὐτῶ, κὶ διακαθαρεῖ πλῶ ἄλωνα αὐτῶ. ἐκ ἀνθεσπείας ἐργον ἐγὶ φησὶν τῶ βαπτίξεν ἐν ἀγίῳ πνύματι. ἀλλ' οὐ δὲ τῶ ἄλωνα τῶ ρουτῶ.

Concil. Tom. 5.

quadrant, non etiam in humana. Asserit namque eius, qui ex Maria ortus est, eos omnes, qui salutem per ipsum consequuntur, populum esse peculiarem; tum ipsis eisdem illum peccata dimisurum. Atqui Dei sunt uniuersa; ipsiusque folius est, peccatorum laqueis irretitos expedire. Is igitur, qui ex sacra Virgine natus est, Deus est, cuius nos peculiaris populus sumus, quique e peccatorum vinculis pro sua potestate nos exemit, ac liberauit.

Cum ergo natus esset Iesus in Bethlehem Iudae. In Bethlehem Iudae natus est, ex Iesae radice. Vnde Deus & Pater per quemdam facris vatibus ita ait: Et tu Bethlehem domus Ephrata, nequaquam minima es, ut sis in millibus Iuda. Ex te enim egredietur mihi qui regat populum meum in Israel: & egressus eius ab initio a diebus aeternitatis. Quomodo Bethlehemita ille ab initio saeculi egressus, hoc est substantiae principium fortitus dicitur, cum tamen in nouissimis saeculi temporibus natum ipsum esse constet? Deus igitur est Christus, ipsiusque diuini Verbi antiquitas in illum conuenit. Nam Deus erat propter nos ex muliere homo nasci dignatus.

Ego quidem, inquit, baptizabo vos in aqua in penitentiam. Qui autem post me venturus est, fortior me est, cuius non sum dignus calceamenta portare. Ipse vos baptizabit in Spiritu sancto & igne. Cuius ventila-brum in manu sua, & permundabit aream suam. Haudquaquam humanae naturae opus est in Spiritu sancto baptizare: sed neque spiritalem quoque aream, hoc est

homines atatem in terra agentes, hominis propriam esse concesserimus : nam omnia folius Dei sunt; ipsique soli congruit illos, qui credunt, in Spiritu sancto posse baptizare. Atqui Christus, qui secundum carnem post Ioannem veniebat, potenter isthæc præstabat, idemque suam quoque aream permundat. Verus itaque Deus est Christus.

Math. c. 8. v. 2. Et ecce leprosus veniens adorabat eum, dicens: Domine si vis, potes me mundare. Et extendens Iesus manum, tetigit eum, dicens: Volo, mundare. Et confestim mundata est lepra eius. Opus diuinum moliri, non est virium humanarum. Conuenit id autem in principem omnium naturam, hoc est diuinam. Atqui Christus eiusmodi opera molitur; non est ergo nudus homo, quemadmodum nos, sed Deus humanam naturam indutus. Quod de leproso mundato hic dicitur, hoc de focru Petri, de ventis item & mari, deque vindis quas increpauit, dictum accipitur. Quare diuini quoque illius discipuli animaduertentes illi & mare & ventos obedire, admirabundi aiebant: *Ecqualis nam hic est?* Intelligebant enim, eiusmodi opera patrare posse, rem esse, quæ nudi hominis facultatem superaret. Christus itaque & Deus & homo simul erat.

Math. c. 8. v. 28. Demones rogabant eum, dicentes: Si eiicis nos, mitte nos in gregem porcorum. Et ait illis: Ite. Omnibus prouidere, cunctaque conferuare, ad quem obsecro spectat, nisi ad eum solum, qui secundum naturam Deus est? Hinc & Saluator quoque: *Nonne, inquit, duo passeress affe uenunt, & vnus ex illis & oσωτηρ ἔφασκεν οὐ γὰρ δύο σρουθία ἀσπαλείου πωλωῶται, καὶ ἐν ὅ*

Math. c. 10. v. 29. Oī δὲ δαίμονες, Φησί, ᾤρεκταλου αὐτὸν, λέγοντες: εἰ ἐμβάλλεις ἡμᾶς, * δπόσυχλον ἡμᾶς εἰς τιλὴ ἀγέλλω τῆς γροίρον. καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἰσάγατε.] τὸ παρονοεῖν τῆς ὄλων, καὶ σῶζειν αὐτὰ, ἴνος αὐ εἶη, πλὴν ὄλιμόνου τῆ κτῆ φύσιν ὄντος θεοῦ; οὕτω

πουτέσι τῶν ὄπῃ τῆς γῆς, ἰδίῳ εἰ καὶ φαμῶν δὴ θεοῦ. θεοῦ γὰρ πᾶ πάντῃ ὄβσι, καὶ αὐτῶ καὶ μόνω πρέπῃ τὸ εἰ ἀγῶ πνδύμαλι βαπτίζῶν δυνάδαται τῶν πισύλοντας. ἐνήργηκε δὲ τῶτο Χειρός ὁ μτῆ Ιωάνηλω ἐργῶ μῶν κτῆ σαρκία, ἠτοι τῆς σαρκὸς χερόν. αὐτὸς δὲ καὶ τιλὴ εἰμῶ ἀλωνα καθαρεύζ. θεός οὐ ἄρα ὄβσιν δληθῆς.

Καὶ ἰδοὺ λεπρός προσελθὼν, προσκυκῶν, λέγων κύριε, εἰ αὐ θέλης, δυνάσαί με καθαρεύσαι καὶ κτείνας τιλὴ χεῖρα, ἠήλατο αὐτῶ, λέγων θέλω, καθαρεύσῃ. καὶ βύθῶς ἐκαθαρεύσῃ αὐτῶ ἠ λέπρωσα.] τὸ ἐνεργεῖν δυνάδαται θεοπροπέως, ἐκ ἰδίῳ αὐθεοῦ, αὐτῆ δὲ μᾶλλον ἐποιεῖτο αὐ καὶ μόνῃ τῆ παύτων ἐπέκεινα φύσι. ἐνεργεῖ ὄ οὕτω Χειρός, ἐκ ἄρα ψιλὸς αὐθεοῦ καθῆ ἡμᾶς, θεός δὲ μᾶλλον εἰ δὴ θεοπέια μορφῆ. οὕτω νοήσας καὶ ὄπῃ τῆς Πέδρου πενθεραῖ, καὶ τῶν δὴ μέμοις ὄπλημῶν ὄρεθῶ, θαλάσῃ τε καὶ ὄδασι. ὄβσιν καὶ τῆ σαπέσοι μαθηταὶ καὶ θαλάσων καὶ ἀνέμοις ἠποικειμῶν ὄρεθῶντες, πεθαυμάκασι λέγοντες: ποταπὸς ὄβσιν οὕτος; οὐ γὰρ ἠὲ ἀνδρώπου ψιλὸς πᾶ πιαῦτα δυνάδαται δρᾶν. θεός οὐ ἄρα κτῆ παύτῶν καὶ αὐθεοπος ὄ Χειρός.

Οἱ δὲ δαίμονες, Φησί, ᾤρεκταλου αὐτὸν, λέγοντες: εἰ ἐμβάλλεις ἡμᾶς, * δπόσυχλον ἡμᾶς εἰς τιλὴ ἀγέλλω τῆς γροίρον. καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἰσάγατε.] τὸ παρονοεῖν τῆς ὄλων, καὶ σῶζειν αὐτὰ, ἴνος αὐ εἶη, πλὴν ὄλιμόνου τῆ κτῆ φύσιν ὄντος θεοῦ; οὕτω

ANNO CHRISTI 434

ANNO CHRISTI 431.

ἀπὸν οὐ πεσῆται ἵππὶ πλὴν γλῶ ἀνθ
τῆ πατρὸς ὑμῶν τῆ ἐν τοῖς οὐρανοῖς
ὑμῶν δὲ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς
πᾶσαι ἠελομημενῆσαι εἰσίν.] ἰδοὺ ποι-
γαροῦ πικρῶν τῶν ὄντων πρὸς
νοιαὶ ἐποιεῖτο Χρῆστος, ὡς μὴ ὄξιναι
τοῖς ἀκαθάρτοις δαίμοσι μηδὲ χρί-
στον ἀγέλης ἔχον πλὴν ὄξισίαν. πα-
ρακληθεὶς οὐκ ἐπέστρεψε μάλισ,
ἐκ ἐκείνου πληροῦν πλὴν ἀγῆσιν, ἀλλ
ἵνα ἡμᾶς ἀναπέσει φρονεῖν, ὅτι πρὸς
νοεῖται τῶν ὄλων ὡς θεός. εἶτα πῶς
οὐ θεός, ὁ δεοπρεπῆ πλὴν ὄξισίαν,
καὶ τὸ κτῆ πάντων κράτος * ἀνημμέ-
νῳ, καὶ σώζων ὡς ἴδια τὰ δι' αὐτῶν
γεγονότα;

* ἀνημμέ-
νῳ

Τότε λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτῶν ὁ
κύριος δεσποτὸς πολίτης, ὅτι ἐργάται
ὀλίγοι. δεηθήτε οὖν τῆ κυρίου τῆ δε-
ερισμοῦ, ὅπως ἐκβάλη ἐργάτας εἰς
τὸν δερισμὸν αὐτῶν. καὶ προσκαλε-
σάμενος τῶν δωδεκά μαθητῶν αὐ-
τῶν, ἔδωκεν αὐτοῖς ὄξισίαν καὶ πνευ-
μάτων ἀκαθάρτων, ὡς αὐτὰ ἐκ-
βάλλειν, καὶ δεραπύειν πᾶσαν νόσον
καὶ πᾶσαν μαλακίαν. ἰδοὺ ὅτι τῆ
δερισμοῦ κύριον τῶν ὄλων θεόν.
αὐτῶν γὰρ ἡ ἀλως ἡ νοσή, πούτεστιν ἡ
ἀνθρώπινη αὐτῶν καὶ δερισμός.
ἀλλ' ἰδοὺ, δεηθῆναι πρὸς τῆς ἐκ-
ου τῆ δερισμοῦ, εἰ αὐτῶν ἀ-
πέδξεν ὄντα ποδοῦν, ἐκβαλὼν τῶν
ἐργάτας, πούτεστι τῶν ἀγίους ἀποστό-
λοις οἷς καὶ ἔδωκεν ὄξισίαν καὶ
πνευμάτων ἀκαθάρτων ὡς θεός. οὐ
γὰρ ὅτι τῶν τῆς ἀνθρώπινης μέ-
τρων τὸ διδόναι ἡσὶ τῆ ἀγίου πνευ-
ματος πλὴν ἐργῆσαν. ἔδωκε ἡ Χρῆ-
στος εἶτα πῶς οὐ φύσις τε καὶ ἀληθῶς
ὅτι θεός, εἰ καὶ γέγονε σαρκὸς ὁ λόγος;

lis non cadet super terram sine Patre
vestro, qui in calis est? Vestri autem
et capilli capitis omnes numerati
sunt. En tantam rerum prouiden-
ciam habebat Christus, ut absque
illius permisso ne in porcorum
quidem gregem potestatem ex-
ercere immundis spiritibus inte-
grum esset. At rogatus vix permi-
sit, non ut illorum libidini mo-
rem gereret, sed ut nobis, se om-
nibus tamquam Deum provide-
re persuaderet. Et quomodo tan-
dem ille Deus non est, qui pote-
statem habet, quam in solum
Deum cadere certum est; quique
in omnia imperium exercet, &
conseruat quæ per ipsum condi-
ta sunt, tamquam propria?

Tunc dicit discipulis suis: Messis
quidem multa, operarii autem pau-
ci. Rogate ergo Dominum messis, ut
emittat operarios in messem suam.
Et conuocatis duodecim discipulis
suis, dedit illis potestatem spirituum
immundorum, ut eiecissent eos, et
curarent omnem languorem, et om-
nem infirmitatem. Norat vniuer-
forum Deum messis esse Domi-
num. eius namque vtrumque est,
& ipsa spiritalis area, hoc est hu-
manum genus; & ipsa rursum
messis. Sed aduerte, cum messis
Dominum obsecrandum esse mo-
nuisset, mox seipsū eiusmodi Do-
minum esse euidenti argumento
declarans, emisit operarios, hoc
est sanctos apostolos, quibus ut
Deus potestatem contra immun-
dos spiritus est impertitus. Neque
enim humanæ naturæ facultatis
est, Spiritus sancti vim aut opera-
tionem alicui impertiri. Cum
eam ergo Dei Verbum, tametsi
caro factum, hoc est Christus im-
pertiat, quomodo Deus non est
natura & veritate?

Math. c.9.
v. 37.

Math. c.
10. v. 1.

ANNO CHRISTI 431.

Matt. c. 10. v. 22.

Omnis ergo, qui me confitebitur coram hominibus, confitebor & ego eum coram Patre meo, qui in caelis est. Qui autem negaverit me coram hominibus, negabo & ego illum coram Patre meo, qui in caelis est. Non pauci sanctorum ad martyrii gloriam euocati, Christumque intrepide confessi, tormentis & morte consummati sunt. Quæro autem, num ob id martyricam coronam adepti sint, quod Christum communem hominem esse constanter affirmarent? an ob id verius, quod sua eum confessione tamquam Deum venerentur? Res est clara: constat enim a martyrii gloria excidisse, Christumque in die iudicii illos vicissim abnegare comperturos esse, qui illum inficiati sunt. Iam quomodo Deus is censendus non est, qui martyrii gloria eos afficit, qui ipsum Deum esse vere confitentur?

Παῖς οὖν, ὅστις ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπεραθεν τῷ ἀνθρώπῳ, ὁμολογήσω καὶ ἐν αὐτῷ ἔμπεραθεν τῷ πατρὶ μου τῷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. ὅστις δὲ ἀρνήσεται με ἔμπεραθεν τῷ ἀνθρώπῳ, ἀρνήσομαι καὶ ἐν αὐτῷ ἔμπεραθεν τῷ πατρὶ μου τῷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. [πολλοὶ κέκλιται τῷ ἀγίων πατρὶ τῷ μητρικῷ δόξαν, καὶ τετελείωνται διὰ παθημάτων καὶ θανάτου, χεῖρον ὁμολογηκότες. ἀρ' οὖν ἐσεφάνωνται, διαβεβαίουμενοι καὶ λέγοντες ἀνθρώπον εἶναι κοινὸν αὐτῶν, ἢ μάλλον ὡς θεὸν τῆς ὁμολογίας τετιμηκότες; ἀλλ' ἐστὶ δῆλον. οἱ γὰρ τῶν ἀρνησάμενοι, καὶ τῆς τῷ μητρικῷ δόξης ἀπώλιστον, καὶ αὐτῶν βήρῃσιν ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως θενούμενον ἀντίον τοῦ Χειρόν. εἴπα πῶς οὐ θεός, ὁ τῷ τῷ μητρικῷ δόξη σεφάνων τῶν, ὅτι τῷ ὅστις ἀρνήσεται, ὁμολογησάμενος αὐτῶν;

Matt. c. 11. v. 28.

Venite ad me omnes qui laboratis & onerati estis, & ego reficiam vos. Tollite iugum meum super vos. Si Emmanuel verus Deus non est, cum Deo seruiant omnia, cur suum ille iugum nobis imponit? Iugum autem & ipsa quoque lex appellata est. Verum Christus proprium nobis iugum imponit, nosque obnoxios sibi reddit, tamen Patri submittat omnia. Deus igitur est. Vnde ut omnia illi subiecta sint, par est.

Δότε παρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, καὶ ἐγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς. ἀρα τῷ ζυγῶν μου ἐφ' ὑμᾶς.] εἰ μὴ θεός ὅστις ἀρνήσεται ὁ Ἐμμανουήλ, τίνα ζῆλον εἰαυτῷ ζυγῶν ἡμῶν ἐπιτίθει; θεὸς γὰρ δόξα τὰ πάντα. εἴρηται δὲ ζυγὸς καὶ ὁ νόμος. ἀλλὰ ἐπιτίθει ἡμῶν ὁ Χειρὸς ἰδίον ζυγῶν, εἰαυτῷ τε ὑποτάσσει, καὶ τοῖς τὰ πάντα ὑποφείρον τῷ πατρί. θεὸς ἀρα ὅστις. ὁ δὲ αὐτῶν καὶ ὑποκαίεται τὰ πάντα πρέπει.

Matt. c. 12. v. 5.

An non legistis in lege, quia sabbatis sacerdotes in templo sabbatum violant, & sine crimine sunt? Dico autem vobis, quia maior templo hic est. Si sacerdotes qui sabbatum profanant, ob id culpa vacant, quod diuino cultui incumbant; eisi; λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι τῶν ἱερῶν μείζων ὅστις ὁ δὲ. εἰ βεβηλωμένους τὸ σάββατον ἱερεῖς ἀνάγοι εἰσιν, ὡς

Ἡ ἐκ ἀνέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ, ὅτι ἐν τοῖς σάββασι οἱ ἱερεῖς ἐν τῷ ἱερῷ τὸ σάββατον βεβηλοῦσι, καὶ ἀνάγοι εἰσιν; λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι τῶν ἱερῶν μείζων ὅστις ὁ δὲ. εἰ βεβηλωμένους τὸ σάββατον ἱερεῖς ἀνάγοι εἰσιν, ὡς θεὸς παρὰ τὸν ἱερέα;

ANNO
CHRISTI
431.

πῶς ἦν ἐν τῷ ἱερῷ δρωμύρων νοε-
ται μείζων ἢ Χρῆστοδ θεραπεία; ἀλλ'
ἐστὶ δῆλον, ὅτι οἱ μὲν ἐν νόμῳ καὶ σιᾶ
καὶ ὑποδείγματι ἦν ἐπουρησίαν λε-
λατρεύσαν· οἱ δὲ θεασάσοι μαθηταὶ
περὶ σερβόντες τε καὶ λειτουργού-
τες τῷ Χρῆστῳ, μείζονα καὶ πλεῖν δόξαν
ἔχον. καὶ εἰ τῆς ἐν νόμῳ λατρείας ἐν
ἀμείνοσι τὸ λειτουργεῖν τῷ Χρῆστῳ,
πῶς ἐκ αὐτοῦ τοῦ θεοῦ ἀληθῆς;

Εἰ ἐγὼ ἐν Βεελζεβουλ ἐκβάλλω
τὰ δαιμόνια, φησὶν, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν ἑνὶ
ἐκβάλλοισι; διὰ τὸ αὐτοὶ κριταὶ
ἔσονται ὑμῶν. ἐν ὀνόματι τοῦ Χρῆ-
στοδ περὶ λατρεύσαντι δὲ δαιμονοῦν-
τας ὁ μαθητῆς ἐπέφάνου γὰρ ἐν
ὀνόματι Ἰησοῦ Χρῆστοδ τῆς Ναζω-
ραίου· πῶς ἐκ αὐτοῦ τοῦ θεοῦ ἀληθῆς;
οὐ γὰρ αὐτὸς ὁ ἴσχυρεσεν ἀνθρώπου δόξα
καὶ δυνάμις εἰς τὸ καλεῖσθαι τῆς σα-
τανᾶ.

Ὡσαύτως οὐκ συλλέγεται τὰ ζιζα-
νια, καὶ περὶ κατὰκαίεται· οὐ πῶς ἐστὶ
ἐν τῇ σιωπῇ τῆς αἰῶνος. ὁποσεί
ὁ υἱὸς τῆς ἀνθρώπου δὲ ἀγγέλους αὐ-
τῶν, καὶ συλλέξοισιν ἐκ τῆς βασιλείας
αὐτῶν πάντα τὰ σκάνδαλα, καὶ δὲ
ποιοῦντας πλεῖν ἀνομίαν καὶ βαλοῦ-
σιν αὐτοὺς εἰς πλεῖν καμνον ἢ πυρός.]
Ὡς δὲ θεοῦ γέγραπται· ἀλογεῖτε τὸ κῶ-
ρον πάντες ὁ ἀγγέλοι αὐτῶν. οὐ γὰρ
ἀγγέλους ἀγγέλου ὄντι, θεοῦ δὲ μάλ-
λον τὰ πάντα. πῶς οὐκ φησὶ ὡς τῆ
ὑποδοῦ τῆς ἀνθρώπου, ὅτι ὁποσεί δὲ
ἀγγέλους αὐτῶν; θεοῦ οὐκ ἄρα ὄντι, ὡς καὶ
ἰδίους ἔχον δὲ ἀγγέλους, καὶ διὰ τῆ
αὐτῶν πνευματικῶν ὑπερεπὸ ὑμῶν.

Ἡρώτησεν ὁ Χρῆστος· τίνα με λέγουσιν
οἱ ἀνθρώποι; ἢ τὸν υἱὸν τῆς ἀνθρώπου;
οἱ δὲ εἶπον· οἱ μὲν, Ἰωάννην τὸ βαπτί-

quomodo cultus qui Christo im-
penditur, ministerio quod sacer-
dotes in templo obibant, præ-
stantior censetur; atqui apertum
est eos, qui sub lege vivebant, in
vmbra & figura supercælestium
Deo ministrasse. Sed diuini illi
discipuli Christi sectatores, ipsi-
que ministrantes, ampliori hono-
re & gloria potiti sunt. Quod si
ministerium quod Christo exhi-
betur, legali cultui multum ante-
cellit, quomodo in sobrii cuius-
quam cogitationem cadere po-
test, Christum non esse verum
Deum?

*Et si ego in Beelzebub eicio dæ-
mones, filii vestri in quo eiciunt?*
ideo ipsi iudices vestri erunt. Si in
Christi nomine a dæmonio vexa-
tos discipuli curabant; (inuoca-
bant enim nomen Iesu Nazareni)
quomodo de vera illius diuinita-
te ambigere fas est? Neque enim
vlla omnino gloria aut potentia
humana sat fuerit ad debellan-
dum satanam.

Sicut ergo colliguntur zizania,
*et igni comburuntur; sic erit in con-
summatione sæculi.* Mitter Filius
hominis angelos suos, et colligent de
regno eius omnia scandala; et eos
qui faciunt iniquitatem: et mittent
eos in caminum ignis. De Deo le-
gimus: *Benedicite Domino omnes*
angeli eius. Neque enim angelus
angeli est, sed Dei sunt omnia.
Cum ergo de Filio hominis dica-
tur, quod missurus sit angelos
suos; angelosque & spiritus illos
supremos tamquam proprios mi-
nistros possideat; euidens fit, il-
lum esse Deum.

Interrogabat discipulos suos:
Quem me dicunt homines esse filium
hominis? At illi dixerunt: Alii Io-
annem Baptistam; alii autem E-

liam, alii vero Ieremiam, aut vnum ex prophetis. Dixit illis Iesus: Vos autem quem me esse dicitis? Respondens Simon Petrus dixit: Tu es Christus Filius Dei viui. Respondens autem Iesus, dixit ei: Beatus es Simon Bar Iona, quia caro & sanguis non reuelauit tibi, sed Pater meus, qui est in calis. Si Christus communis vulgarisve tantum homo est, cur Petrus ob suam confessione admirabilis declaratus & laudatus est? Quomodo diuinitus perhibetur edoctus? Aut quanam superna opus erat illi illuminatione, vt illud Christi mysterium caperet? Verum quia Deum esse agnouit, viuentisque Dei Filium esse praedicauit; ideo mirabilis & egregius habitus est. Neque tamen duos confessus est filios, sed vnum dumtaxat. Impium itaq; est Christum in duos diuidere filios. *Filius enim hominis venturus est in gloria Patris sui cum angelis suis.* En iterum caelestes spiritus suos angelos vocat, etiamsi hominis filius dicatur.

Mat. c.16. v. 27.

Mat. c.17. v. 23.

Et cum venissent Capharnaum, acceperunt qui didrachma accipiebant, ad Petrum, & dixerunt ei: Magister vester non soluit didrachma? ait: Etiam. & cum intrasset in domum, praenit eum Iesus, dicens: Quid tibi videtur Simon? Reges terra a quibus accipiunt tributum vel censum, a filiis suis, an ab alienis? & ille dixit: Ab alienis. Dixit illi Iesus: Ergo liberi sunt filii. Quomodo liberum, hoc est a legis vinculo tributique pensione immunem, necnon verum Filium se praedicat, si carnis & sanguinis secundum hypostaticam vniionem particeps effectus, non est Deus? At dependit nihilominus didrachma tamquam legi obno-

σω' άλλοι ὅ, Ἡλίαν' άλλοι ὅ, Ἱερέ-
μίδου, ἢ ἕνα τῶν προφητῶν. λέγει αὐ-
τοῖς· ὑμεῖς ὅ τίνα με λέγετε ὅ; ἀπο-
κριθεὶς δὲ, Φησὶν, ὁ Πέτρος, εἶπε· σὺ εἶ
ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ζῶντος. ἀπο-
κριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτῷ· μακά-
ριος εἶ Σίμων Βαρῖ Ἰωνᾶ, ὅτι σαρκὶς
& αἷμα ἐκ ἀπεκάλυψε σοι, ἀλλ' ὁ
πατήρ μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. εἰ ψι-
λὸς ἀνθρώπος ὁ Χριστὸς, διὰ τί πεπαύ-
μασαι Πέτρος ὁμολογῶν αὐτόν; πῶς
δὲ ὄντι καὶ θεοδιδάκτος, ἢ ποίας ἐδέχθη
φωτιστικῆς αἰσῶθεν, ἵνα μάθῃ ὅ
ἐπὶ αὐτῷ μυστήριον; ἀλλ' ἐγὼ θεὸν
ὄντα, καὶ υἱὸν Θεοῦ ζῶντος διωμολόγη-
σεν αὐτόν· ταῦτη τοῖ πεπαύμασαι.
πλὴν ἕνα υἱόν, καὶ οὐχὶ δύο υἱοὺς Φησι.
διωπεῖς οὐδ' ἄρα τὸ διορίζην εἰς δύο.
Μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχε-
σθαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, μετὰ
ἀγγέλων αὐτοῦ. ἰδοὺ πάλιν ἀγγέλοις
αὐτοῦ Φησι τὰ αἰὼν πνεύματα, καὶ τοὶ
λεγομένου υἱοὶ ἀνθρώπου.

Ελθόντων * δη οὐδ' εἰς Καπφarnaύμ,
προσηλθόν οἱ τὰ δίδραχμα λαμβά-
νοντες, τῷ Πέτρῳ, καὶ εἶπον· ὁ διδάσκα-
λος ὑμῶν ἔτελε τὰ δίδραχμα; καὶ λέ-
γει, ναί. καὶ εἰσελθόντα εἰς τὴν οἰκίαν, προ-
έφθεσεν αὐτόν ὁ Ἰησοῦς, λέγων· τί σοι
δοκεῖ Σίμων; οἱ βασιλεῖς τῆ γῆς ἀπὸ
τίνων λαμβάνουσι τέλη, ἢ κλιῶσιν;
ἀπὸ τῶ υἱῶν αὐτῶν, ἢ ἀπὸ τῶ ἀλλοτελείων;
εἶπε ὁ αὐτῷ· ἀπὸ τῶν ἀλλοτελείων.
εἶπε ὁ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἄρα γε ἐλθ-
δεροὶ εἰσιν οἱ υἱοί. πῶς ἐλθιδερον εἰα-
πὸν εἶναι Φησι, καὶ ἔξω νόμου, καὶ
ἀσωτελῆ, καὶ υἱὸν ἀληθῶς, εἰ μὴ θεός
ἔστιν, ἐνώσθ τῇ κατ' ὑπόστασιν σαρκὸς &
αἵματος κεκοινωνηκώς; σιωπέτετε
ὅ τὸ δίδραχμον, ὡς γερονῶς ὑπὸ
νόμον

* ὅτι

ANNO
CHRISTI
431.

νόμον, ὁ ὑπὲρ νόμον υἱός. ἀνθρώπος δὲ ὢν, οὐχ ὑπὲρ νόμον νοεῖται. πῶς γὰρ οὐδὲ ἀνέχου καὶ φύσιν τὸ ἐλθῆναι, εἰ μὴ νοεῖται θεὸς ἐν ἀνθρώπῳ μορφῇ.

Ἀναβαίνοντος ἐν Ἱεροσολύμοις τῶν πάντων ἡμῶν σωτήρος Χριστοῦ, πάντες παρεβάδιον, βίφημοῦντες τε καὶ λέγοντες ὡσανεὶ τῷ υἱῷ Δαυὶδ. θεοπεπῆς δὲ πάντως ὅτιν ἡ δόξα λογία. ἠγανάκησαν οἱ Φαρισαῖοι, καὶ δὴ καὶ προσήεσαν, λέγοντες ἄκουεις, ἢ οὐκ ἀκούεις; ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ναί. οὐδέποτε ἀνέγνωτε, ὅτι ἐκ σωματῶν νεφελῶν καὶ ἀπλοῦντων καταρτίσω ἄνθρωπον; ἀδικαῖον ἐν τούτοις διαμνημονεύσασθε μακαρίου Δαυὶδ λέγοντος· κύριε, ὁ κύριος ἡμῶν, ὡς θαυμαστὸν τὸ ὄνομα σου ἐν πάσῃ τῇ γῆ. ὅτι ἐπὶ ἧρθη ἡ μεγαλοπρέπεια σου ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν. ἐκ σωματῶν νεφελῶν καὶ ἀπλοῦντων καταρτίσω ἄνθρωπον. Ἐμὲ γὰρ πάντες βίφημοῦντες ἔλεγον ὡσανεὶ τῷ υἱῷ Δαυὶδ. κατὰ δὲ λέγεται ἐν τῷ δόξα λογίῳ βίφημοῦντες. ὁ δὲ γὰρ μακάριος Δαυὶδ ἐκ ἀνθρώπων πάντων ἀγαπᾷται καὶ κοινῶς, κωλύει δὲ μάλλον, οὐ καὶ θαυμαστὸν τὸ ὄνομα ἐν πάσῃ τῇ γῆ. ἐπὶ ἧρθη γὰρ ἡ μεγαλοπρέπεια ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν. εἶπα, πῶς οὐ θεὸς ὁ υἱὸς Δαυὶδ καὶ κατὰ σὰρκα Χριστός;

Ὅταν ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ, καὶ πάντες ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ.] ἄρα ὡς ἀνθρώπος εἰς τῶν καθ' ἡμᾶς κατεδέϊται Χριστός, παρεστηκότων αὐτῷ πάντων
Concil. Tom. 5.

xius, cum tamen ut Filius lege maior esset. Verum si sit homo, non est supra legem. Nemo enim naturalem libertatem illi tribuet, nisi ut Deum humana forma indutum animo eundem concipiat.

Christo omnium nostrum saluatore Hierosolymam ascendente, pueri præcuntes, laudumque præconia depromentes, Hosanna filio David, clamabant. At hæc acclamatio in solum Deum quadrat. Indignati autem pharisæi in medium prorumpunt: Audis, inquit, quid isti dicunt? Iesus autem dixit eis: Vtique. nunquam legistis, quia ex ore infantium & lactentium perfecisti laudem? Sed beatum David hoc loco audire operæ precium est; ait autem: Domine Dominus noster, quam admirabile est nomen tuum in vniuersa terra. Quoniam eleuata est magnificentia tua super calos. Ex ore infantium & lactentium perfecisti laudem. Pueri namque magna exultatione acclamantes, aiebant: Hosanna filio David. Is porro cuius elogium decantabant, cuiusmodi laudem & acclamationem neutiquam repudiabat. Atqui beatus David eam acclamationem non communi alicui homini tribuebat, sed omnium Domino: illius enim solius nomen vniuersa terra demiratur, cuiusdemque magnificentia super omnes calos tollitur. Quomodo ergo Christus Dauidis secundum carnem filius non est Deus?

Cum autem venerit Filius hominis in maiestate sua, & omnes angeli cum eo; tunc sedebit super sedem maiestatis sue. Numquid Christus ut homo quispiam nostri similis pro tribunali sedebit, astantibus

Matt. 6. 21. v. 15.

Psal. 8. v. 1.

Matt. 6. 25. v. 31.

que omnibus vndiquaque ipsi angelis, orbem iudicabit? Qui istuc, obsecro, rationi est consentaneū? An non scriptum est, *Vnus est legislator, & iudex?* Deus igitur est Christus, qui pari cum Deo gloria pollens, thronumque iudicarium obtinens, ac angelos circumquaque astantes habens, in iustitia terrarum orbem iudicabit.

Jacob. c. 4. v. 14.

Matt. c. 26. v. 63.

Et princeps sacerdotum ait illi: Adiuro te per Deum vivum, ut dicas nobis, si tu es Christus Filius Dei vivi. Dicit illi Iesus: Tu dixisti. verumtamen dico vobis, amodo videbitis Filium hominis sedentem a dexteris virtutis Dei, & venientem in nubibus cali. Quomodo Filius hominis a dexteris virtutis Dei sedet? Planum est, Dei Verbum ita factum esse hominis filium, ut tamen Deus esse non defierit: mansit enim quod erat. Hac igitur ratione generanti assidet, & in diuinitatis gloria & maiestate conspicuum cernitur, etiam si factum sit caro.

Matt. c. 27. v. 50.

Iesus autem clamans voce magna, emisit spiritum. Et ecce velum templi scissum est in duas partes, a summo usque deorsum: & terra mota est, & petrae scissae sunt; & monumenta aperta sunt, & multa corpora sanctorum qui dormierant, surrexerunt. Si Christus communis erat homo, cur illo animam expirante, in ipsis elementis tanta accidit conturbatio? Sol enim retrahis radiis, diei tenebras offudit: terra adhuc Dominum suum Iudaeorum contumeliis indignissime affectum conspicata, disrupta est; & ipse tandem infernus sanctorum animas dimisit. Et cuiusnam nutu omnia haec fiebant? nonne Dei? Deus enim erat in

των τῶν ἀγγέλων, οὕτω τε κρινεῖ τὸν κόσμον; εἶτα, ποῖον ἐχά τὸ τοῦ λόγον; λέγεσθαι γὰρ, ὅτι εἰς ἔστιν ὁ νομοθέτης καὶ κριτής. θεὸς οὖν ἄρα Χριστός, ὁ ἐν δόξῃ θεοῦ, καὶ θρόνον ἔχων, καὶ παρεστῶτας ἀγγέλους, καὶ κρίνων τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσυνῇ.

Καὶ ὁ ἀρχιερεὺς Φησὶν, εἶπεν αὐτῷ ὀρκίζω σε κατὰ τὸν θεὸν τῶ ζῶντος, ἵνα ἡμῖν εἴπῃς, εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τῶ ζῶντος. λέγει αὐτῷ· σὺ εἶπας. πάλιν λέγει ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τῶ ζῶντος· ἀπαρτήλα ὁ ψαθεῖ τὸ υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως, καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. Πῶς ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καθήμεται ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως; ἀλλ' ἐστὶ δῆλον, ὅτι καὶ εἰ γέγονεν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁ ἐκ θεοῦ λόγος, οὐ πάυται τὸ εἶναι θεός, ἀλλ' ἐστὶν ὁ ὡς παύτη τῆ καὶ συνεδράει τῷ φύσει, καὶ ἐν τοῖς τῆς θεότητος ἀξιώμασιν ἐμπρέπων ὁρᾶται, καὶ εἰ γέγονε σαρκῶς.

Ὁ δὲ Ἰησοῦς κράζας φωνῇ μεγάλῃ, ἀφῆκε τὸ πνεῦμα. καὶ ἰδοὺ τὸ κατὰπέτασμα τῆ ναοῦ ἐράσθη εἰς δύο, ἀνωθεν ἕως κάτω· ἡ γῆ ἐσειάσθη, καὶ αἱ πέτραι ἐράσθησαν, καὶ τὰ μνημεῖα ἀνέωχθησαν, καὶ πολλὰ σώματα τῶν κοιμητημάτων ἀγίων ἀνέστησαν. εἰ κοινὸς ἀνθρώπος ὡς ὁ Χριστὸς, πῶς θεοῦ αὐτῶ, τοσοῦτος ὡς ἐν τοῖς στοιχείοις ὁ θρῦβος; ὁ μὲν γὰρ ἥλιος πλεῖν ἀκῆνα συνεστέλλε, ἔ ἐν ἡμέρᾳ σκοπτος εἰργάσατο· ἡ δὲ γῆ ἐαυτῆς δεσποτικῶν ὁρῶσα ὑπὸ τῶ Ἰουδαίων ἐμπερονοῦ μένον, ἐράσθη ἀφῆκε τὸ ἀδῆς τὰς τῶ ἀγίων ψυχάς. τίνος ταῦτα ποιουῦτος; ἄρα ἐχά θεῶ; θεὸς γὰρ ὡς ἐν

ANNO
CHRISTI
431.

σαρκί, ἧ καὶ ἡ κτίσις ὑβριζομένη
καὶ ἔχον ἵνα σωωρῆται.

carne, quo tam contumeliose tra-
ctato, ipsa quoque creatura quo-
dammodo ira & indignatione ef-
ferabatur.

Εκ τῆς κτ' Ἰωάννου β' αλ-
γελίου.

Ex euangelio secundum
Ioannem.

ΑΥΤΟΣ δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκ τῆς
σάρκος αὐτὸν αὐτοῖς, διὰ τὸ
αὐτὸν γνώσκων πάντα· καὶ ὅτι οὐ
χρειαζομένου ἴνα τις μάρτυρήσῃ περὶ
τῆς αἰθερίας αὐτοῦ· γὰρ ἐγίνω-
σκε, ὡς ἔλεγε ἐν τῷ αἰθερίῳ.] περὶ τοῦ
ἰσχυροῦ ὅτι ὁ πλάσας κατακό-
νας τὰς καρδίας αὐτῶν. καὶ αὐτὸς
δὲ πῶς φησὶ· μὴ ἀπ' ἐμοῦ κρυβή-
σεται ἡ ἐξουσία; εἰ δὲ πάντα Χεῖρὸς ὄντων
ταῦτα, καὶ οἶδεν τὰ ἔκρυπτον, πῶς
ἐκ αὐτοῦ ἐστὶν θεός, ὡς καρδίας ἐτάζων
καὶ νεφροῖς;

Ἐμεῖς προσκυνοῦμεν ὃ ἐκ οἰδα-
τε, ἡμεῖς προσκυνοῦμεν ὃ οἶδα-
μεν· ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῆς Ἰουδαίων
ἐστίν.] ἀκούετε, ὅτι πᾶν σωτηρίαν
ἐκ τῆς Ἰουδαίων ἐστὶν φησὶ; καίτοι σω-
τήρα θεὸν ἐπερὶ ἡμῶν. ὅτι σω-
κε ἡμεῖς οὐ πρέσβεις, ἐκ ἀγγε-
λῶν, ἀλλ' αὐτὸς ὁ κύριος, καὶ τὰς
γραφάς. ἀνόμασαι ἡμεῖς Χεῖρὸς Ἰη-
σοῦς, γεροντὸς δὲ Ἰουδαίων καὶ πᾶν
σαρκὰ. Ἰησοῦς γὰρ μὲν ἐρμηνεύεται
σωτηρία. αὐτὸς οὖν ἄρα ἐστὶν ἡ ἐκ
τῆς Ἰουδαίων σωτηρία. ὡς καὶ εἰ
ἰσχυρὸς σαρκὸς ὁ λόγος, καὶ ἐπελάβε-
το σπέρματος Ἀβραάμ, θεός ἐστι καὶ
καὶ σαρκός.

Ἀμὲν ἀμὲν λέγων ὑμῖν, ὃ π-
σθάνω εἰς ἐμὲ, τὰ ἔργα, ἀ ἐγὼ ποιῶ,
καὶ κενὸν ποιῶ, καὶ μείζονα τού-
των ποιῶ· ὅτι ἐγὼ πατρὸς πατέρα
μου παύομαι. καὶ ὃ, ὡς αὐτὸς αἰτήσῃτε ἐν τῷ ὀνόματί μου, τοῦτο ποιῶ.]
Concil. Tom. 5.

IESVS autem non credebat semet-
ipsum eis, eo quod ipse nosset om-
nes, & quia opus ei non erat ut quis
testimonium perhiberet de homine.
Ipse enim sciebat, quid esset in homi-
ne. De Deo scriptum extat:
Qui finxit sigillatim corda eorum.
Et ipse alibi ait: Non celabitur a
me omnino quidquam, Si ergo
Christus omnia intelligit, & omnia
quæ sunt in homine exacte
nouit, utpote scrutans eorum
corda & renes; quomodo non est
Deus?

Vos adoratis quod nescitis, nos
adoramus quod scimus: quoniam
salus ex Iudæis est. Audis salutem
ex Iudæis esse asserentem. Atqui
Deum saluatorem nobis adscri-
psimus, eique nomina dedimus.
Saluauit enim nos non legatus,
non angelus, sed Dominus ipse,
secundum Scripturas. At Chri-
stus qui secundum carnem ex Iu-
dæis natus est, Iesu nomenclatu-
ram sortitus est. Iesu autem no-
men interpretatum salutem fo-
nat. Ipse itaque Christus est salus
illa, quæ ex Iudæis profecta est.
Quamobrem licet Verbum caro
factum sit, & semen Abrahæ ap-
prehenderit; Deus nihilominus
cum assumpta carne permansit.

Amen amen dico vobis, qui cre-
dit in me, opera quæ ego facio, & ipse
faciet, & maiora horum faciet: quia
ego vado ad Patrem. & quodcum-
que petieritis in nomine meo, hoc fa-

ciam. Ad Patrem se abire denun-
tiant, cum tamen Deus natura Fi-
lius sit, ipseque omnia impleat.
Abscedit enim secundum huma-
nam naturam. At vero licet ut
homo in cælum assumptus sit; ut
Deus tamen supplicum vota se
auditorum promittit, si in nomi-
ne illius supplicauerint. Iam cui
queso verius conuenit sanctorum
postulatis satisfacere, eorumque
votis ac desiderijs respondere,
quam soli vero ac natiuo Deo?

Ioan. c. 15.
v. 16.

*Non vos me elegistis: sed ego elegi
vos, & posui vos ut eatis, & fru-
ctum afferatis, & fructus vester
maneant; ut quodcumque petieritis
Patrem in nomine meo, det vobis.*
En pari se cum Deo & Patre pote-
stare pollere, pariaque eidem præ-
stare posse nusquam non incul-
cat. Dixerat enim; Quodcumque
petieritis in nomine meo, faciam.
nunc autem ait; Quodcumque
petieritis Patrem in nomine meo,
dabit vobis. Numquid ergo scor-
sum aliqua dilargitur Pater abs-
que Filio, aut Filius rursus scor-
sum sigillatimque impertitur non-
nulla absque Patre, ita ut a duo-
bus diis præstentur, quæ sancti ef-
flagitant? Absit, absit: vnus enim
est Deus Pater, & vnus item Do-
minus Iesus Christus. Distribuit
namque Pater dona per Filium
in Spiritu sancto; verumtamen
postulatio in precibus fit per Ie-
sum Christum. Porro Domini
Iesu nomine accipimus & desi-
gnamus Verbum hominem fa-
ctum.

Ioan. c. 16.
v. 23.

*In illo die me non rogabitis quid-
quam. Amen amen dico vobis, si
quid petieritis Patrem in nomine
meo, dabit vobis. Petite, & accipie-
tis, ut gaudium vestrum sit plenum.*
Hæc eandem sententiam cum

* *πορεύεται, Φησί, πρὸς τὸν πατέρα,*
καὶ τοὺς φύσιν τοῦ υἱοῦ, καὶ
αὐτὸς ὁ πάντα πληρῶν. πορεύεται
γὰρ αὐθροπίνως· ἀνελήφθη γὰρ εἰς τὸ
οὐρανόν. ἀλλ' ὡς θεὸς ἐπαγγέλλεται
πληροῦν τὰ αἰτήματα τῶν προσευχο-
*μένων, εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ ποιούν-
τας λιτάς. εἶτα ἔτι δὲ πρὸς τοὺς μα-
θῶν τὸ πληροῦν δόξης ἀγίων, καὶ χαρί-
ζεσθαι τὰ αἰτήματα, πλὴν ὅτι μόνου τοῦ*
καὶ φύσιν καὶ ἀληθῶς ὄντι θεῷ;

*Οὐχ ὑμεῖς με ἐξελέξασθε· ἀλλ'
ἐγὼ ἐξελέξαμην ὑμᾶς, καὶ ἐθηκα ὑ-
μᾶς, ἵνα ὑμεῖς ὑπάγητε, καὶ καρπὸν*
φέρητε, καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μείνη· ἵνα
*ὁ, ὃς ἐὰν αἰτήσῃ τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνό-
ματι μου, δῶ ὑμῖν.] ἰδοὺ πανταχοῦ*
δείκνυσιν ὅτι τὰ ἴσα μετ' ἐξουσίας
ἐνεργεῖ τῷ πατρὶ. ἔφασκε γὰρ
ὅτι ὁ ἐὰν αἰτήσῃ ἐν τῷ ὀνόματι μου,
*ποιήσω. νυνὶ δὲ φησιν· ὁ, ὃς ἐὰν αἰτή-
σῃ τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματι μου,*
*δώσῃ ὑμῖν. ἄρα οὐκ ἴδια μὲν δίδω-
σιν ὁ πατήρ διχα τῷ υἱῷ, ἴδια δὲ καὶ*
ἀνά μέρος ὁ υἱὸς διχα τῷ πατρὶ; ἐκ-
ουὶ παρά δύο θεῶν τοῖς ἀγίοις τὰ ἐν
δόξῃ αἰτήματα; ἀλλ' οὐχ οὕτως
ἐχθὰ ταῦτα, μὴ γήνοιτο· εἰς γὰρ θεὸς ὁ
πατήρ, καὶ εἰς κύριος Ἰησοῦς Χρι-
στὸς. διανέμει γὰρ ὁ πατήρ δι' υἱοῦ τὰ
ἀγαθὰ ἐν πνεύματι. πλὴν ἢ αἰτίαις
ἢ ἐν προσευχῇ ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ
καὶ κύριος Ἰησοῦς ὁ ἐν ἀποθεώσεως
νοεῖται καὶ ὀνομάζεται λόγος.

Καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ ἐκ-
ερωθήσετε οὐδέν. ἀμὲν ἀμὲν λέγω
ὑμῖν· ἀν' ὃς αἰτήσῃ τὸν πατέρα ἐν
τῷ ὀνόματι μου, δώσῃ ὑμῖν. αἰτεῖ-
τε, καὶ λήψετε, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ἢ
πεπληρομένη.] ἐν ἴσῃ καὶ τῷ τοῖς

ANNO
CHRISTI
431.
* *τε. πρὸς*
ἀπὸ θεοῦ τ.
7. 7.

* *ἡμεῖς*
ματ.

ANNO
CHRISTI
431.

αἰωτέρον βραχὺ διανοία κείσεται, καὶ ἡ ἐφεξῆς ὁμοίως. ἔρχεται οὕτως. Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν τῷ ὀνόματι μου αἰτήσατε καὶ οὐ λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐγὼ ἐροῦν ὑμῖν τὸ πατέρα. αὐτὸς γὰρ ὁ πατήρ φιλεῖ ὑμᾶς, ὅτι ὑμεῖς ἐμὲ πεφιληκατε, καὶ πεπεσώκατε ὅτι ἐγὼ πατὴρ τῶ πατρὸς Ἰσραὴλ.

Αὕτη δὲ ἔστιν ἡ αἰώνια ζωὴ, ἵνα γινώσκωσιν σε τὸ μόνον ἀληθινὸν θεόν, καὶ ὃν ἀπέστειλες Ἰησοῦν Χριστόν. ἐκ τῆς ἐπιγνώσεως τῆς μόνου καὶ ἀληθινοῦ θεοῦ σωεσθῆναι τε καὶ σωεσθῆναι διὰ τὴν πλὴν ἐπιγνωσιν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ζωῆν τὸν τοῦ αἰώνου προξενεῖ. πῶς οὐχ ἄπιστοι ἐστέ, ὅτι θεὸς ἔστιν ἀληθῆς ὁ Χριστός; γέροντες γὰρ σαρκὸς ὁ λόγος, καὶ μεμύηκε λόγος.

Ἰνα ὁ κόσμος πισθῆσιν ὅτι σὺ με ἀπέστειλας. καὶ γὰρ πλὴν δόξαν, ἡ δὲ δωκαί μοι, δέδωκα αὐτοῖς ἵνα ᾧσιν ἐν, καθὼς ἡμεῖς ἐν. ἐγὼ ἐν αὐτοῖς, καὶ σὺ ἐν ἐμοί. ἵνα ᾧσι τετελειωμένοι εἰς ἐν. ἀκριβῆ τῆς διανοίας τὸ ὀφθαλμὸν ἐπιστήσαντες τῆς τῆς προκειμένου δωκάμει, θεωρήσωμεν τὰ ἐν αὐτῷ. ποῖαν δόξαν εἰληφέναι φησὶ παρά τῆ πατρὸς ὁ υἱός, καὶ ταῦτα ἡμῖν ἐπισδοῦναι; αὐτὸς δὲ ἡμᾶς τῆς ἐπι τούτοις ἐρβύνης ἀπαλλάξει, λέγων ἵνα ᾧσι, καθὼς ἡμεῖς, ἐν. σὺ μὲν γὰρ τῆ φησὶ τῆ ταυτότητι ἐν ἔστιν ὅτι θεὸς λόγος πρὸς ἑαυτὴν πατέρα, εἰ καὶ νοεῖται καθ' ἑαυτῶσαν ἐκάτερῳ ἰδικῶν. πῶς δὲ καὶ ἡμῖν γέροντες; καὶ ἴσον ἔσπον, οὐσιωδῶς δὴ λέγω, καὶ φησὶ καὶ τὸ θεοῦ φύσις ἀσύμβατος παντελῶς εἶναι αὐτῶς πλὴν κτίσιν, ὡς ἐν ταυτότητι

superioribus habent; sicut illa quoque, quæ mox consequuntur. Ait namque: *In illo die, in nomine meo petetis: & non dico vobis quia ego rogabo Patrem de vobis. Ipse enim pater amat vos, quia vos me amastis, & credidistis quia ego a Patre exiui.*

Hæc est vita æterna, ut cognoscant te solum Deum verum, & quem misisti Iesum Christum. Si cum foliis verique Dei cognitione Iesu Christi cognitionem necessario coniunctâ consociatamque esse oportet, & hoc ipsum æternam vitam conciliat; cui obscurum esse potest, Christum verum esse Deum? Verbum sane caro factum est; sed mansit interim Verbum.

Vt credat mundus quia tu me misisti. Et ego claritatem quam dedisti mihi, dedi eis; ut sint unum, sicut & nos unum sumus. Ego in eis, & tu in me; ut sint consummati in unum. Per spicaci mentis oculo in rem propositam intendentes, quanam in ipsa abstrusa lateant, diligenter exploremus. Qualem itaque gloriam Filius a Patre accepisse se narrat, quam nobis deinde communem fecerit? Sane ipse ab hac quæstione nos liberat dum ait: *Vt unum sint, sicut & nos unum sumus.* Nam etsi Dei Patris Verbum secundum propriam hypostasin alius a Patre esse dignoscatur, naturali tamen identitate unum plane & idem est cum illo. At quo pacto Verbum illud unum quoque nobiscum factum est? Ad eundem omnino modum, puta secundum essentialem & naturalem identitatem: At cum diuina natura tanto a creatura distet intervallo, ut secundum essentiam cum ea coire

nequaquam valeat; ecquo, inquis, modo secundum naturam vnum ille factus est nobiscum, qui omnem omnino creaturam excellit? Verbum factum est homo, vt quemadmodum, quod quidem ad deitatis naturam spectat, vnum & idem est cum Patre, ita secundum naturam humanam habitudinem fit vnum quoque nobiscum. Hac enim ratione nos quoque in vnitatem consummati sumus.

Ioan. c. 20. v. 19.

Cum ergo sero esset die illo, vna sabbatorum, & fores essent clausæ, ubi erant discipuli congregati propter metum Iudeorum; venit Iesus, & stetit in medio, & dixit eis: Pax vobis. Non immerito dubitauerit hic quispiam, ac dixerit: Si Verbum post resurrectionem perinde ac ante venerandam crucem in corpore erat, quomodo conclusis foribus in medio discipulorum ex insperato apparuit? Ad hoc respondemus, diuina virtute factum id esse. Par est autem, vt Pauli dictum hoc loco in mentem reuocemus; ait is vero: Itaque nos ex hoc neminem nouimus secundum carnem: & si cognouimus secundum carnem Christum, sed nunc non nouimus. Sane post resurrectionem ex mortuis, dispensationis mysterio, propter quod carnem salubriter assumpserat, iam perfecto, diuina virtute & potestate utebatur; vt qui iam veluti opportuno tempore per ea potius, quam per exinanitionis conditiones, agnosci voluerit.

Ioan. c. 20. v. 22.

Et cum hoc dixisset, insufflauit, & dixit: Accipite Spiritum sanctum: quorum remisistis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta sunt. Quidquid hic factum memoratur, hoc to-

λέγω τῆ κατ' οὐσίαν. πῶς οὖν ἐν ἡμῖν γέγονε Φισικῶς ὁ ὑπὲρ πλὴν κήσιν; γέγονε γὰρ ἀνθρώπος, ἵνα ὡσαυτὸς ὅστιν ἐν τῆ τῆς θεότητος φύσει πατὲρ, οὕτω καὶ πατρὸς ἡμῶν ἐν γήνηται χάρις τῆ κατ' ἀνθρώποτητα τετελειώμεθα γὰρ οὕτω καὶ ἡμεῖς εἰς ἓν.

Οὕτως οὖν ὁ ψίχας τῆς ἡμέρας ἐκείνης, τῆ μιᾶ τῆς σαββάτων, καὶ τῆς θυρῶν κεκλεισμένων, ὅπου ἦσαν μαθητὰ σωτηριζόμενοι διὰ τὸ φόβον τῆς Ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει αὐτοῖς: εἰρήνη ὑμῖν.] ἐπαπορήσαι τις αὐτῶν τὸ εἶδος, λέγων· εἰ ἐν σώματι καὶ μὴ πλὴν ἀνάστασιν ἢ ὁ λόγος, κατὰ καὶ πατρὸς τῆς ἡμέρας σαυροῦ, πῶς κεκλεισμένων τῶν θυρῶν ἀδοκῆτως εἰς μέσον ἠφῆεν τῶν μαθητῶν; πατρὸς τῆς φωνῆς, ὅτι διωόμεναι τῆς δεινῆς μεμνησάμενοι τοῦ Παύλου λέγοντες· ὅτι ὡς ἡμεῖς γὰρ τῆς νῦν οὐδένα οἶδαμεν κατ' σάρκα· εἰ δὲ καὶ ἐγνωσάμεν κατ' σάρκα Χριστόν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι γνωσκόμεν. μὴ γὰρ οἱ πλὴν ἐκ νεκρῶν ἀναβίωσιν, ὡς τετελειωμένης ἡδὴ τῆς οικονομίας, ἐφ' ἣ καὶ ἡ τῆς σαρκὸς ἀνάληψις ἐπαρχῆθαι χρειαζώδες, ὁμοίως καὶ διωόμεναι κέρχεται τῆς θεοπροπέϊ, διὰ τούτων μάλλον, ἢ διὰ τῆς τῆς κενώσεως μέτρων ὁμοίως γνωσάμεναι θέλων, ὡς ἐν καιρῷ καθήκοντι.

Καὶ τῶτο εἰπὼν, ἐνεφύσησε, καὶ λέγει αὐτοῖς· λάβετε πνεῦμα ἅγιον. αὐτῶν ἀφῆτε τὰς ἀμύρπιας, ἀφῆενται αὐτοῖς· αὐτῶν κρατήτε, κρατήτωται.] ὅλον ὅστις θεοπροπέϊς τὸ

ANNO
CHRISTI
431.

γενηθη μὲν ὁ θεὸς πᾶσι ἀξιό-
λογος. ὡς ἔστιν μὲν ἰσχυρὸς ἐν ἀνθρώποις,
πᾶσι δὲ ἐμφυσησάτωις ἀποστόλοις,
καὶ δοῦναι τὸ πνεῦμα. εἶτα μέγα,
καὶ ὑπὲρ πᾶν κτίον, τὸ τοιαύτην
ἐξουσίαν ὡς ἀρχὴν, ὡς κρατεῖν, ὡς
αὐτὸν ἐλοιοῦτο, τὰς ἀμφοτέρων· ἀφίεναι
δὲ καὶ οἷς αὐτὸν βούλοιοτο τυχεῖν. διὰ
τὸ δὲ καὶ διὰ σαρκικοῦ Φυσηματος
τὸ πνεῦμα δίδωσιν; ὅτι μὴ ἄλλο-
τεία τῆς λόγου γέγονεν αὐτῶν ἢ σαρκῶς,
ἀλλὰ ἰδικῶς αὐτῶν. καὶ ἀνθρώπων μὲν
τὸ διὰ σαρκὸς ἐμφύσημα· θεϊ-
κῆς δὲ δυνάμεως ἔργον, τὸ μετό-
χους ἀποφύσασθαι τῆς πνευματικῆς ἐδύ-
νησιωμένων.

sua efficere, diuinæ virtutis opus

tum diuinum, magnaue confi-
deratione dignū est. Primo nam-
que non erat humanæ naturæ o-
pus, per exsufflationem apostolis
Spiritus sanctum infundere. De-
inde maius quiddam, sublimiuf-
que est, quam quod in creaturam
cadat, tantam illis potestatem
impertiri, vt quorum vellent pec-
cata retinere, & quorum rursus
visum esset relaxare, possent. At
cur corporeo flatu impertit Spi-
ritum sanctum? ideo nimirum, vt
carnem a Verbo non alienam, sed
propriam illius extitisse intelliga-
mus. Adde externam illam per
carnis ministerium exsufflatio-
nem humanam fuisse; sed Spiritus
sancti participes dignatione
extitisse.

Ex τῆς κτ' Λουκαῖο βιβλίου.

Ex euangelio secundum
Lucam.

ΑΓΓΕΛΟΣ θεοῦ τῷ Ζαχα-
ρίᾳ φησὶ ὡς ἐστὶν χαρὰ σοὶ, καὶ ἀγαλλία-
σις, καὶ πολλοὶ ἔσονται ἐν τῇ γυνήσῃ σου
χαρησσομένη. ἔσαι γὰρ μέγας ἐνώπιον
κυρίου, καὶ οἶνον καὶ σίκερα οὐ μὴ πίῃ,
καὶ πνεύματος ἁγίου πληθήσεται ἐπὶ
ἐκ κοιλίας μητρὸς σου· καὶ πολλοὶ
τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπιστρέψουσιν ἐπὶ
κύριον τὸν θεὸν αὐτῶν. ὁ μακάριος
Ἰωάννης, ἐρομένων αὐτῷ τῶν Ἰουδαίων,
σὺ τίς εἶ; φησὶν· ἐγὼ φωνὴ βοῶντος
ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐπιμαρτυροῦν τὴν ὁδὸν
τῆς κυρίου, ὡς ἔστιν ποιῆσαι τὰς πε-
λοὺς σου. ὡς φησὶ τῶν ἁγίων ὁ
Ζαχαρίας ἐπὶ τῷ ἰδίῳ παιδί, φησὶ
καὶ σὺ παιδίον, ὡς φησὶ τῆς ὑψίστου κλη-
θήσῃ· ὡς φησὶ τῶν ἁγίων ὁ
δοῦναι γνώσιν σωτηρίας τῶν λαῶν σου,

ANGELVS Dei Zachariæ de
sancto Baptista hæc expo-
nit: *Et erit gaudium tibi & exul-*
tatio: & multi in natiuitate eius
gaudebunt. Erit enim magnus co-
ram Domino, & vinum & siceram
non bibet, & Spiritu sancto reple-
bitur adhuc ex utero matris sue:
& multos filiorum Israel conuertet
ad Dominum Deum ipsorum. Rur-
sum cum Iudæi ex ipso eodem
Ioanne sciscitarentur: *Tu quis es?*
Respondit ille: *Ego vox clamantis*
in deserto, parate viam Domini, re-
ctas facite semitas eius. Tandem
ipsemet Zacharias de proprio fi-
lio vaticinans, ita fatur: *Et tu*
puer, Propheta altissimi vocaberis:
præibis enim ante faciem Domini
parare vias eius: ad dandam scien-
tiam salutis plebi eius, in remissio-
nem peccatorum eorum. Ille nam-
que, ἐν ἀφύσῃ ἀμφοτέρων αὐτῶν. ὡς

Luc. c. 1.
v. 14.

Iuan. c. 1.
v. 19.

Luc. c. 1.
v. 76.

ANNO CHRISTI 431.

que Christum anteibat, eiusdemque factus præcursor, ut viam illi præpararent, annuntiabat: & propheticum oraculum de illo edens, ad eum, ut qui iustificare potest peccatis obnoxios uti Deus, conuertebat. Et adhuc dubitamus, fueritne Deus Christus?

Luc. c. 1. v. 32.

Hic erit magnus, & Filius Altissimi vocabitur: & dabit ei Dominus Deus sedem David patris eius: & regnabit in domo Iacob in æternum, & regni eius non erit finis. Numquid hominis nostri similis imperio perpetuo citra ullam interruptionem prememur? an imperatori potius Deo in Christo & per Christum subditi erimus, non assumptum ad hoc tamquam extraneum quempiam mediatorem, sed verū Filium, per quem & in quo Deus Pater in omnia regnum obtinet? Quod si ita res habet, Deus ergo est Christus.

Luc. c. 1. v. 34.

Dixit autem Maria ad angelum: Quomodo fiet istud, quoniam virum non cognosco? Et respondens angelus dixit illi: Spiritus sanctus superueniet in te, & virtus Altissimi obumbrabit tibi: ideoque & quod nascetur ex te sanctum, vocabitur Filius Dei. Numquid is, qui arcana inexplicabilique Spiritus sancti operatione ex sacra Virgine formatus & natus est, sola appellatione filius erat? an verus potius naturalisque Dei Filius, & Deus creditus est? Sed hoc procul dubio verum est. Verbum proinde secundum hypostasin caro factum, hoc est, carnem per Spiritum sanctum ex sacra Virgine sumpsisse, eamque propriam sibi fecisse, intelligatur. Hac namque ratione quod verus Deus sit, deprehendetur.

Luc. c. 1. v. 41.

Et factum est, ut audiret saluta-

βάδιζε γὰρ τῷ Χριστῷ, καὶ αὐτὸς γέρονε πρεσβυτέρους, καὶ ἀπὸ τῶν ὁδοῦν παρεπομιμάζεσθαι δικηρύττει, καὶ ἐπὶ αὐτῷ παρεφίτηλε λόγον, ἵππεσφι φωνῶν ὡς ἐπὶ θεῷ δικαιοῦν ἰσχυόν. ἢ ἔσθ' ἐν ἀνδράσις. εἶπα, πῶς οὐ θεὸς ὁ Χριστός;

Ὁὗτος ἔσται μέγας, καὶ υἱὸς ὑψίστου κληθήσεται· καὶ δώσθ' αὐτῷ κύριον ὁ θεὸς τὸ θρόνον Δαυὶδ τῷ πατρὸς αὐτοῦ· καὶ βασιλεύσθ' ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰακώβ εἰς αἰῶνα, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἐκ ἔσται τέλος. ἄρ' οὐ ἔφ' ἐνὶ τῷ καθ' ἡμᾶς κεισόμεθα, βασιλεύομενοι διωκειῶν καὶ ἀκαταλήκτως; ἢ ἔσθ' ἀλλοῦ μαλλον ἐσόμεθα βασιλεύοντες ἡμεῖς ἐν Χριστῷ; καὶ οὐχ ὡς ἔξωθεν μεσίου Ἰησοῦ εἰς τὸ το παραληφθέντος, ἀλλ' ὡς δὲ υἱὸς καὶ ἐν ἡμῶν κατακρατούμενος τῶν ὅλων ἔσθ' οὐ καὶ πατρὸς. εἰ δὲ τὸτο ἀληθές, θεὸς ἄρα ὁ Χριστός.

Εἶπε δὲ Μαριάμ πρὸς τὸν ἄγγελον πῶς ἔσται μοι τῆτο, ἐπεὶ ἀνδρα οὐ γινώσκω; καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ· πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ, καὶ διώμας ὑψίστου ἵππεσιάζθ' σοι· διὸ καὶ τὸ γινώμενον ἅγιον, κληθήσεται υἱὸς θεοῦ. ἄρα οὐ καὶ κλητὴ μόνον υἱός, ὁ ἐκ τῆς ἀγίας πρῶτον δια τῆ πνεύματος ἀπορήτων γεγεννημένους, ἢ ἡρω ἐκλεσμένους; ἢ φύσθ' τε καὶ ἀληθῶς υἱὸς εἶπ' πεύσθ' τε, καὶ θεός; ἀλλ' ἐστὶ τῆτο ἀληθές. νοείδω δὲ οὐ σαρεξ καθ' ὑπόστασιν γερονῶς ὁ λόγος, πουτέσθ' ἰδίαν ποιησάμενος σαρεκα πλὴν δια πνεύματος ἐκ τῆς ἀγίας πρῶτον. οὕτω γδ' ἔσται καὶ θεὸς ἀληθῶς.

Καὶ ἐγένετο, ὡς ἤκουσε ἁσασσιμὸν

ANNO
 CHRISTI
 431.

σμόν τῆς Μαρίας ἢ Ελισάβετ, ἐσπίρ-
 πισε τὸ βρέφει ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς·
 καὶ ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου ἢ Ελι-
 σάβετ, καὶ ἀνεφώνησε φωνῇ μεγά-
 λῃ, καὶ εἶπεν· ὠλοζμηδύη σὺ ἐν γυ-
 ναίξιν, καὶ ὠλοζμηδύος ὁ καρπὸς τῆς
 κοιλίας σου. καὶ πόθεν μοι τῆτο, ἵνα
 ἔλθῃ ἡ μήτηρ τῆς κωλοῦ μου πρὸς
 μέ;] ἐνεργήσαντος θεοῦ πνευματικῆς
 χερσίν, ἕσται ἡ πνευματικὴ καὶ ἐτε-
 ρον δὲ ἔσθ' ἡ οὐδαμῶς. ὅτε τῶν οὐρανῶν
 ἀσπασμὸς τῆς ἁγίας ἁρτένης Μαρίας
 κωφορούσης ἐπὶ Ἰησοῦ, κενήθη-
 κεν ἐν μήτρᾳ Ἰωάννου εἰς πνευ-
 ματικὴν, πῶς οὐ θεὸς ὁ Χριστός, ἔν
 τῇ τῆς ἁρτένης νηδύϊ κινήσας θεο-
 πρεπῶς εἰς πνευματικῆς δυνάμιν
 Βαπτιστῶν;

Νῦν ἀπολύεις τὸν δούλον σου
 δεσποτῶν καὶ τὸ ῥῆμά σου, ἐν εἰρήνῃ.
 ὅτι εἶδον ὀφθαλμοί μου τὸ σω-
 τήριόν σου ὁ ἠτοίμασας καὶ πρὸς
 σωτηρίαν πάντων τῶν λαῶν. Φῶς εἰς ἀ-
 ποκάλυψιν ἐθνῶν, καὶ δόξα λαοῦ
 σου Ἰσραήλ.] ὁ Συμεὼν Ἰησοῦ
 εἰς ἀγκαλᾶς λαβὼν, τὰ παιδάδε πρὸς
 αὐτῶν φησὶ. πῶς οὖν ὅστι σωτήριον;
 πῶς δὲ φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθ-
 νῶν, εἰ μὴ θεὸς ὅστιν ἀληθῶς, εἰς, καὶ
 μόνος υἱός, ὁ φύσιν μὲν ἐκ πατρὸς
 ὡς λόγος, ἐκ παρτένης δὲ ὁ αὐτὸς
 καὶ σὰρκα; ποία γὰρ γέγονεν ἀποκάλ-
 υψις τοῖς ἐθνεσιν; ἢ ἐπὶ αὐτῶν ἐγνω-
 σαν ὅτι θεὸς ὅστι, καὶ αὐτῶν λατρεύ-
 σαντες ἐφυγον τὰ ἐκλήματα τῆς θεῶν
 λατρείης ἐπέσθ' ἁρτένα, καὶ
 φύσιν, καὶ ἀληθῶς;

Ἐπιγνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐπὶ διαλο-
 γισμοῖς αὐτῶν, ἀποκριθεὶς εἶπε
 πρὸς αὐτοὺς· Ἦ διαλογίζεσθε ἐν
 Concil. Tom. 5.

tionem Maria Elisabeth, exultavit
 infans in utero eius: et repleta est
 Spiritu sancto Elisabeth, et excla-
 mauit voce magna, et dixit: Bene-
 dicta tu inter mulieres, et benedi-
 ctus fructus ventris tui. Et unde
 hoc mihi, ut veniat mater Domini
 mei ad me? Interna Dei energia
 & vi, prophetia donum obtinge-
 re alicui potest; secus nequaquam.
 Cum igitur salutatio sacrae Virgi-
 nis Mariae Iesum per id temporis
 in utero adhuc gestantis, Ioan-
 nem maternis visceribus adhuc
 inclusum ad prophetiam promo-
 uerit, quomodo Christus non est
 Deus, qui intra virginea claustra
 etiamnum latitans, diuina vi ad
 prophetiae gratiam Baptistam e-
 uexit?

Nunc dimittis seruum tuum Do- Luc. c. 1.
v. 29.
 mine, secundum verbum tuum, in
 pace: Quia viderunt oculi mei salu-
 tare tuum: Quod paraisti ante fa-
 ciem omnium populorum: Lumen
 ad reuelationem gentium, et glo-
 riam plebis tuae Israel. Simeon Ie-
 sum inter vlnas complexus, eiu-
 modi de ipso elogia depromebat.
 At quomodo salutare est? aut
 quomodo lumen ad reuelatione
 gentium est, si vnus & solus verus
 Filius & Deus non est? Qui
 quidem natura natus est ex Patre, vt
 Verbum; secundum carnem au-
 tem ortus est ex Virgine. Quæ
 rursum reuelatio facta est genti-
 bus, si de ipso non cognouerunt
 quia Deus est; quodque diuinum
 cultum illi impendentes, in ea cri-
 mina non incidant, in quæ illi in-
 cidere solent, qui alteri deo
 quam vni illi, qui natura & veri-
 tate Deus est, seruiunt?

Vt cognouit autem Iesus cogita- Luc. c. 5.
v. 22.
 tiones eorum, respondens dixit ad il-
 los: Quid cogitatis in cordibus ve-
 Z

stris? Quid est facilius dicere: Dimittuntur tibi peccata tua; an dicere: Surge & ambula? Vt autem sciatis, quia Filius hominis potestatem habet in terra dimittendi peccata (ait paralytico) Tibi dico, surge, tolle lectum tuum, & vade in domum tuam. Si solus vniuersorum Dominus a delictis nos expiat, nec in vllum alium istuc conuenit, & Christus non absque diuina auctoritate hoc ipsum praestat; qui fieri potest, vt Deus non existat: Nam etfi Verbum, quod secundum carnem ex muliere natum est, Filii hominis appellatione designetur, nihilominus tamen Deus est.

Luc. c. 7. v. 21.

In ipsa hora autem multos curauit a languoribus & plagis & spiritibus malis, & caecis multis donauit visum. Et respondens dixit illis: Euntes renuntiate Iohanni quae audistis & vidistis: quia ceci vident, claudi ambulant, leprosi mundantur, surdi audiunt, mortui resurgunt, pauperes euangelizantur: & beatus est quicumque non fuerit scandalizatus in me. Facitis diuinorum planeque admirabilium operum patratorem Christus esse demonstrans, quae per Prophetae vocem quondam de se praedicta fuerant, in memoriam reducit. Dixerat enim Isaias: Confortamini manus remissa, & genua soluta. Mox vero quasi digito protensave manu Emmanuelem ostendens, ita ait: Ecce Deus noster, ecce Dominus cum fortitudine venit, & brachium cum dominatione. Dicit idem & alio quoque loco: Tunc aperientur oculi caecorum, & aures surdorum audient. tunc saliet sicut ceruus claudus, & expedita

Isai. c. 53. v. 3.

Isai. c. 40. v. 10.

Isai. c. 35. v. 5.

ταῖς καρδίαις ὑμῶν; ἢ ὅστιν ἀνοπό-
τερον εἰπεῖν, ἀφείωνται σοὶ αἱ ἀμάρ-
τια σου ἢ εἰπεῖν ἔρχαι καὶ περιπατή-
σαι; ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
ὁμοιωσάτω ἑαυτὸν τῆς γῆς ἀφίεναι ἀ-
μαρτίας, εἶπε τῷ παραλυτικῷ· σοὶ
λέγω, ἔρχαι, καὶ ἄρας τὸ κλινάριόν
σου, πορεύου εἰς τὸ οἶκόν σου. εἰ μόνον
ἡμᾶς ἀπαλλάτῃς ὅτι ὅλων θεός
πλημμελημάτων, ἐτέρον πρὸς ἑσέ
τούτου μηδενὶ χαρίζεται ἢ καὶ τὸ το
Χριστὸς μετ' ὁμοιωσάσας θεοπροπιῶν,
πῶς ἐκ αὐτοῦ εἶναι θεός; κέκληται γὰρ υἱὸς
ἀνθρώπου, γνηθῆναι ἐκ γυναικὸς καὶ
σαρκῆ, καὶ σοὶ θεός ὡν ὁ λόγος.

Εν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐδεξάμην πολλοὺς δόκτορας καὶ μαγιστρῶν, καὶ πνευματικῶν πονηρῶν καὶ τυφλοῖς πολλοῖς ἐχαρίσατο τὸ βλέπεν. καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· πορεύθεντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννῃ ἃ εἶδετε καὶ ἠκούσατε ὅτι τυφλοὶ διαβλέποισι, χωλοὶ περιπατοῦσι, λεπροὶ καθαρίζονται, κωφοὶ ἀκούουσι, νεκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ διαγγέλλονται· καὶ μακαριὸς ὁ βστῆν, ὃς δὴ μὴ σκιδναλιθεὶ ἐν ἐμοί. ἔργον αὐτοῖς ἰσχυροῦς ἐαυτοῦ ὁ Χριστὸς τῶν θεοπροπιῶν μεγαλοφυϊμάτων δόκτορες ἑαυτοῦ εἰς ἀνάμνησιν ἀναφέρει τῶν εἰρημῶν διὰ Φωνῆς προφητικῆς περὶ αὐτοῦ. ἔφη τίνω ὁ μακαριὸς Ἡσαΐας· ἰσχύσατε χεῖρες δυνάμει, καὶ γόνατα παραλελυμένα. εἶτα μονογενὴς ἔχων περιείνων κατὰ δεικνύσας Ἐμμανουήλ, οὕτω λέγων· ἰδοὺ ὁ θεὸς ἡμῶν, ἰδοὺ κύριος μετ' ἰσχύος ἔρχεται, καὶ ὁ βραχίον μετ' ἰσχύος. ἔφη ἢ καὶ ἐτέροις, ὅτι τότε δυνήθησονται ὀφθαλμοὶ τυφλῶν, καὶ ὅτι κωφῶν ἀκούσονται. τότε ἀλείψατο χωλὸς ὡς ἔλαφος, καὶ τρεθῆναι

καὶ ὅτι κωφῶν ἀκούσονται. τότε ἀλείψατο χωλὸς ὡς ἔλαφος, καὶ τρεθῆναι

ANNO
 CHRISTI
 431.

ἔσαι ἰλιώσα μογιλάων. καὶ παρὸς
 τοῦτοις ἐπ' αἰασησονται οἱ νεκροί, καὶ
 ἐγερθήσονται οἱ ἐν τοῖς μνημείοις ἢ
 ἢ δρόσος ἢ ἄρα σοῦ, ἵαμα αὐτοῖς
 ὄσιν. Ἐφη δὲ πάλιν καὶ ἐκ παροσώπου
 Χεισοῦ πνύμα κυρίου ἐπ' ἐμέ, οὐ
 ἔνεκεν ἐχρησέ με, διαγέλισσαδὲ πτω-
 χοῖς ἀπέσαλλέ με, κηρύξαι ἀρχμα-
 λώτοις ἀφεισιν, καὶ τυφλοῖς ἀναβλε-
 ψιν. ὅτε πίνω τῆς ἐφ' ἐαυτῶ πῆσεως
 τὰς τῆς παροφῆτῆς φωνὰς ποιεῖται
 σημειῶν, ἢ γινώσκον δόξου δείξιν, θεὸν ὃ αὐ-
 τὸν ὁ παροφῆται κηρύττοισι, ἕως ὃ
 πούτοις τὰ ἐν δυνάμει φωνῶν πολυῶν;

Εχθμάζοντο, φησὶ, καὶ τὴν λί-
 μνῶν οἱ μαθηταί· εἶτα παροσελθόν-
 τες, διήγαγον αὐτὸν, λέγοντες· Ὁπι-
 σάτα, δότολλύμθα. ὃ δὲ διεγερθεὶς,
 ἐπέμισησε τῶ ἀνέμῳ, ἔ τῶ κλύδωνι
 τῶ ὕδατος· καὶ ἐπαύσατο, καὶ ἐγῆνέτο
 γαλήνη.] ἔρηται παρὸ Χεισοῦ δια-
 φωνῆς Ἐμακαρίου Δαυίδ· σὺ δε-
 σπόζεις τῶ κράτος τῆς θαλάσσης, ἔ τ'
 σάλον τῆς κυμάτων αὐτῆς σὺ κατὰ-
 παρῶνεις. σὺ εἶσιν οἱ οὐρανοί, καὶ σὴ
 ὄσιν ἢ γῆ, πῶν οἰκουμένη καὶ τὸ πῆ-
 ρσμα αὐτῆς σὺ ἐδεμελίωσας. ὅτε
 πίνω τῶ κατὰ παρῶν οὐ πῶν θα-
 λάσσαν πρέπει αὐτὸν καὶ τὸ δεσπόζειν τῆς
 ὄλων, ἔχον δὲ ἰδίους τῶς οὐρανοῖς, καὶ
 δεμελιῶν δυνάσας πῶν οἰκουμένη
 καὶ τὸ πῆρσμα αὐτῆς· πῶς ἐκ αὐ-
 τῶν νοοῖτο θεὸς ἀληθῶς ὁ Χει-
 σοῦ, ὃ θαλάσση καὶ πνύμασιν ὀπι-
 μῶν, καὶ τῶ μετ' ὄξοισίας;

Εδῆτο ὃ αὐτὸς ὁ ἀνὴρ, ἀφ' οὗ ὄξε-
 ληλύθη τὰ δαμόνια, εἶναι σὺν αὐτῶ.
 ἀπέσσελε ὃ αὐτὸν, λέγων· ὑπόσρεφε
 εἰς τὸ οἶκόν σου, καὶ διηγοῦ ὅσα σοι πεποίηκεν ὁ θεός, καὶ ἀπῆλθε καθ' ὄλλω τὸ πό-
 λιν κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῶ ὁ θεός. ἐν τῇ τῆς Γεργεσηνῶν χωρῶν τε δεξά-

Concil. Tom. 5.

erit lingua balbutientium. Addit
 praeterea: *Surgent mortui, et re-* *Isai. c. 26.*
surgent qui in monumentis sunt: *v. 19.*
nam ros qui a te, ipsis sanitas est.
 Rursum idem in persona Chri-
 sti ita ait: *Spiritus Domini super* *Isai. c. 61.*
me, cuius causa unxit me, euangeli- *v. 1.*
zare pauperibus misit me, predicare
captiuis remissionem, et caecis visus
apertionem. Cum ergo prophe-
 tarum oracula fidei quae ipsi de-
 betur, argumentum probatio-
 nemque adducat, ipsique pro-
 pheta Deum illum esse praedi-
 cent, quis his contraria asserere
 audeat?

Cum discipuli tempestate in *Luc. c. 8.*
 stagno iactarentur, *v. 24.* *accedentes sus-*
citarunt eum, dicentes: Praeceptor
perimus. At ille surgens increpauit
ventum et tempestatem aqua: et ces-
savit, et facta est tranquillitas. Da-
 uidica voce eiusmodi oraculum
 de Christo editum erat: *Tu do-* *Psal. 88.*
minaris potestati maris, et motum *v. 10.*
fluctuum eius tu mitigas. Tui sunt
cali, et tua est terra, orbem terra-
rum et plenitudinem eius tu fun-
dasti. Cum in illum igitur, qui
 maria sedat, omnium rerum Do-
 minum esse, proprios caelos pos-
 fidere, orbem terrarum, eiusdem-
 que plenitudinem posse fundare,
 proprie conueniat; quis Chri-
 stum, qui cum auctoritate mari &
 ventis imperat, verum Deum esse
 ambigere queat?

Rogabat illum vir, a quo damo- *Luc. c. 8.*
 nia exierant, ut cum eo esset. *v. 39.* *Dimi-*
sit autem eum Iesus, dicens: Redi in
domum tuam, et narra quanta tibi
fecerit Deus. Et abiit per uniuersam
ciuitatem predicans quanta il-
li fecisset Iesus. In Gergesenorum

regione curavit Iesus immanissime a dæmonio vexatum, qui etiam vt vitam sibi cum eo agere deincepsliceret, obnixè efflagitabat. At vero quamuis eum sanasset, spiritusque eiecisset; iubet tamen vt domû suam repetat, quantaque sibi fecisset Deus, enarret. Operabatur itaque Christus tamquam verus Deus. Neutiquam enim dicere fas est, prophetarum aut sanctorum apostolorum more, diuinæ gratiæ instrumentum extitisse. Ipse namque propria, hoc est diuina virtute fatanam conterebat: quin & in illius quoque nomine dæmonia sanctis apostolis subiiciebantur. atque hoc ipsum ne illi ipsi quidem dif-

πῶκεν ὁ Χερισὸς ἀγρίως δαμονωνῶντα, ὃς καὶ σκεῖναι αὐτὸν ἐθέλει. ἀλλὰ καὶ τοῖς θεραπείαις αὐτὸν, καὶ ἐκ βεληκῶς τὴν πνύματᾶ, ἐκέλευεν ἀπελθεῖν εἰς τὸ οἶκον αὐτῆς, καὶ κηρύττειν ὅσα πεποίηκεν αὐτῷ ὁ θεός. ἐνήργηκεν οὖν αὐτὸς, ὡς θεός ὑπαρχῶν ἀληθινός. οὐ γὰρ που φαμὲν, ὡς ὑποουργὸς γέρονε θείας χάριτος καὶ ἕνα τῆς παροφητῆς, ἢ ἑνὸς τῆς ἀγίων ἁποστόλων. ἀλλ' ἡμεῖς αὐτὸς δυνάμει τῆς ἰδίας καὶ θεοπροπέως σωτηρίων τῶν σατανῶν. ἐν ὀνόματι οὖν αὐτῆς, καὶ τοῖς ἀγίοις μαθηταῖς ὑπετάττοντο τὰ δαμόνια: καὶ τὸ το διαμολόγησαν αὐτοί.

Luc. c. 8. v. 52.

De principis synagogæ filia aiebat Christus: *Nolite flere. Non est mortua puella, sed dormit.* Numquid igitur mentitus est? absit: verum enim dixit. Modum autem huius exponit Paulus his verbis: *Non est Deus mortuorum, sed viuorum.* Siquidem quicumque victuri sunt, illi Deo viuunt: mortui proinde hominibus mortui sunt; verum naturæ illi viuificæ, hoc est, diuinæ, minime. Verax itaque est, dum vt Deus de puella, *Non est mortua, sed dormit,* enuntiat.

Ἐπὶ τῇ θυγατρὶ τῆς δερχομαζώρου φησὶν ὁ Χερισὸς μὴ κλαίετε. οὐ γὰρ ἀπέθανε τὸ κορδασιον, ἀλλὰ καθύλαξ. ἄρ' οὐκ ἐψύθηθε; καὶ ἡμεῖς οὐκ ἐστὶν θεός νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων. ζῶσι γὰρ τῶν θεῶν ζῆσθαι μέλλοντες. ἐκοιῶν τεθνηκότες, καὶ μὲν ἀνθρώποις, εἰσὶ νεκροί: καὶ δὲ πλεὺν ζωοποιὸν φύσιν, τουτέστι πλεὺν θεῶν, ἐκ δόποτεθνήκασι. ἀληθῆς γὰρ ὡς θεός, πρὸς τῆς κορδασιου λέγων ἐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθύλαξ.

Rom. c. 14. v. 9. & Matt. c. 22. v. 32. & Marc. c. 12. v. 27.

Luc. c. 22. v. 27.

Idem cum apostolis sermonem conferens, ita aiebat: *Quis maior est, qui recumbit, an qui ministrat? nonne qui recumbit? Ego autem in medio vestri sum tamquam qui ministrat.* Obserua, vt quod attinet ad deitatem, Dominicæque gloriæ maiestatem, in ministro- rum ordine censer, tantum non auerfetur, recusetque. Verumtamen propter humanam naturam ministerium admittit. Ait enim:

Τοῖς ἑαυτῶν μαθηταῖς διαλεγόμενοι, ἔφασκε ἵς μείζων ὅστιν, ὁ ἀνακείμενος, ἢ ὁ διακονῶν; οὐχὶ ὁ ἀνακείμενος; ἐγὼ δὲ ἐν μέσῳ ὑμῶν εἰμι ὡς ὁ διακονῶν. ὁρᾶτε, ὅπως ὅσον μὲν ἦκεν εἰς γὰρ τῆς θεοτικῆς πρόπον, καὶ τῆς δόξης τῆς δεσποτικῆς, μενονουχὶ καὶ δόποσιέται γὰρ ἐν διακόνου νοεῖται τάξει; ἡμεῖς δὲ τὸ το διὰ τὸ ἀνθρώ-

ANNO CHRISTI 431

πνον. ἐγὼ γὰρ, Φησὶν, εἰμί ἐν μέσῳ ὑμῶν ὡς διακονῶν. ἐκοιῶ καὶ εἰ κατὰ ἐβήκεν ἐν διακονοῖς, ἀλλ' οὐ γὰρ ὅστιν αὐτὸς ὁ ἀνακεῖμενος ὡς διακονοῦ- μῆρ ὡς θεός.

Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Χρῆστος· δι- λυθὲν τοῖς ἀρχιερεῶσι τῶν Ἰουδαίων ἐροῦσιν· εἰ σὺ εἶ ὁ Χρῆστος; εἰ δὲ ὑμῖν εἶπω, οὐ μὴ πισθίσητε· εἰ δὲ ἐρο- ῦσιν, οὐ μὴ ἀποκριθῆτε. διὰ τῶν νῦν ὅτι ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ ἀναθεσίου καὶ ἡμε- ρῶν ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ θεοῦ. εἰ καὶ ἐκ δεξιῶν τῆς δυνά- μεως τοῦ θεοῦ ὁ ἀναθεσίος υἱὸς, πῶς οὐ θεὸς ὁ Χρῆστος, τοῖς ἀνωτάτω θώκοις ἐμπρέπων, καὶ ὁμοθεσίου τῶν πατέρων; οὐ γὰρ σιωδράβη τῶν κτ' φύ- σιν θεῶν ἡ φύσις ὅλων. σιω- δράβη δὲ ὁ υἱὸς τοῦ ἀναθεσίου, καὶ ἐνωσιν οἰκονομικῶν σαρκὸς γερονό- τος τοῦ ἐκ θεοῦ φῶτος λόγου.

Ὁμι ζωὴ καὶ ζωοποιός ὁ Χρῆστος.

Ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους πρῶτης.

ΩΣ φρονίμοις λέγω· κρι- νατε ὑμεῖς ὁ φημι. τὸ πο- πῆλον τῆς διλογίας, ὃ διλογόμῆρ, οὐχὶ κοινωνία ὅτι εἶ ἀίματος εἶ Χρῆ- στος; ἢ ἄρτον ὃν κλάμῆρ, οὐχὶ κοι- νωνία ὅτι τῆ σώματι τοῦ Χρῆστος; ὅτι εἰς ἄρτος, ἐν σώματι ἐσμῆρ πολλοί. ἢ γὰρ πάντες ἐκ τοῦ ἐνὸς ἄρτου μετέχμῆρ. ἢ ἀναθεσίου σαρκὸς, ὅσον ἦκεν εἰς ἰδίαν φύσιν, ἐκ αὐτῆς ζωο- ποιός· ἀλλ' οὐδὲ τὸ αἶμα τὸ ἀναθεσι- νον, εἰ κοινὸν εἶη καὶ καθ' ἑαυτὸ. ζωο- ποιεῖ δὲ τὸ σῶμα τοῦ Χρῆστος, καὶ

pertiri, quod vitæ spiritu destituitur; corpus autem Christi, & pre-

Ego in medio vestri sum tamquam qui ministrat. Et si ergo inter mi- nisteria ultro sese dimiserit, attamen ut Dominus, uniuersæque creaturæ famulatu honoratus, ut Deus, ipse est qui recumbit.

Iesus igitur ait illis: (nempe sa- cerdotum principibus ab illo Christifine esset sciscitantibus) Si vobis dixerero, non credetis mihi. Si autem interrogauero, non responde- bitis mihi, neque dimittetis. Ex hoc autem erit Filius hominis sedens a dextris virtutis Dei. Si Filius ho- minis sedet a dextris Dei, quomo- do Christus summo illo throno decoratus, eademque cum Patre sedis auctoritate præditus, non est Deus? Neque enim cum vero naturalique Deo productitia natura confidere aliquando potest. Consideret autem cum eo Filius hominis; Dei nimirum Verbo se- cundum vnionis dispensationem incarnato.

Quod Christus est vita & viuificus.

Ex priori ad Corinthios.

VT prudentibus loquor: vos ipsi iudicate quod dico. Calix be- nedictionis, cui benedicimus, nonne communicatio sanguinis Christi est? & panis quem frangimus, nonne participatio corporis Domini est? Quoniam vnus panis, & vnus cor- pus multi sumus: nam omnes de vno pane participamus. Caro hominis, quod quidem ad propriam natu- ram illius spectat, nequaquam vi- uificat. Sed neque vulgaris quo- que hominis sanguis vllam om- nino per se & secundum se viui- ficandi vim habet. Atqui cum soli Deo conueniat vitam illi im-